

En mere fleksibel beskæftigelses- indsats

herunder også nytænkning
af integrationsområdet

Pixi-udgave af evalueringsrapporten
- anbefalinger og erfaringer

2020

Hjørring Kommune

THISTED KOMMUNE

Forord

Regler og proceskrav fylder i den kommunale beskæftigelsesindsats. Kommunerne synes, at den statslige styring har taget overhånd, og vurderer at der kan skabes en mere fleksibel og meningsgivende indsats – til gavn for borgere og medarbejdere og uden, at det går ud over resultater eller kvaliteten af indsatsen.

Med det afsæt besluttede de 11 nordjyske kommuner sig for at deltage i Social og Indenrigsministeriets Frikommuneforsøg II i perioden 2016-2020 under temaet "En mere fleksibel Beskæftigelsesindsats, herunder også nytænkning af integrationsområdet".

Igennem de sidste 4 år har de nordjyske kommuner deltaget i 17 aktive forsøg, der på forskellig vis har givet brugbare erfaringer med at arbejde med færre proceskrav og mere mening.

I denne Pixi-udgave af den samlede evalueringsrapport præsenteres de overordnede erfaringer og anbefalinger fra de mange forsøg, der har afprøvet nye indsatser og arbejdet med færre proceskrav.

Erfaringer og anbefalinger er kategoriseret under 4 tematikker:

- Færre proceskrav – i samtale og borgermødet
- Færre proceskrav – i rehabiliteringsteams og med lægeattester
- Færre proceskrav – i den virksomhedsrettede indsats
- Nye indsatser i beskæftigelseslovgivningen – hjælp til psykologbehandling og iværksætter

God læselyst.

Overordnede konklusioner

Evalueringerne viser samlet set:

- Forsøgene og de større frihedsgrader har forbedret eller i hvert fald fastholdt jobcentrenes resultater som hidtil
- Forsøgene og de større frihedsgrader har givet mulighed for bedre ressourcefordeling ift. at understøtte de, der har mest brug for hjælp, og i forhold til at kunne sætte flere indsatser i værk – tidligere
- Forsøgene og de større frihedsgrader har generelt set øget tilfredsheden blandt borgerne, hvor meningsskabelse har været en motiverende faktor
- Forsøgene og de større frihedsgrader har på samme vis øget tilfredsheden blandt virksomheder, læger og A-kasser
- Endelig har forsøgene og de større frihedsgrader i høj grad motiveret medarbejderne i jobcentrene, som i højere grad har anvendt deres faglighed til meningsfuld indsats i dialog med borgere, virksomheder m.fl.

På den baggrund anbefaler frikommunenetværket, at forsøgene permanentgøres i fremtidig lovgivning. Kommunerne i Nordjylland har gennem Frikommuneforsøg II vist, at de kan forvalte den større frihed – endda med succes, og til glæde for borgere. Derfor går netværket skridtet videre og opfordrer til, at de oprindelige ansøgninger genbesøges, da der her ligger endnu flere meningsfulde forslag til forenklinger og fleksibilitet i beskæftigelsesindsatsen.

Færre proceskrav – i samtale og borgermødet

Samtalen og borgermødet er to væsentlige hjørnesteen i beskæftigelsesindsatsen, og derfor ses også, at mange af frikommuneforsøgene netop har haft fokus på at afprøve nye måder at tilgå borgerne på i samtalen og i mødet med borgerne.

Med afsæt i disse forsøg anbefaler frikommunenetværket:

Færre proceskrav er godt for borgere og medarbejdere – minimer og fjern dem fra lovgivningen

Forsøgene, der har arbejdet med færre proceskrav i samtalen og borgermødet, har på hver sin måde bidraget med viden om, at **borgere og medarbejdere er tilfredse eller meget tilfredse** med de færre proceskrav, de færre regler for reglerens skyld og for de friere og mere individuelt tilpassede muligheder.

I *samtaleforsøget for forsikrede ledige* er der **tilfredshed blandt borgerne. Tilfredsheden er desuden helt tydelig hos medarbejderne**, hvor langt de fleste har vurderet, at deres arbejde er blevet **mere fagligt funderet, mindre administrativt tungt og mere motiverende** og har bidraget til, at ressourcer har kunnet bruges, der hvor det gav mening. Og **også a-kasserne har tilkendegivet, at det har givet meget mere mening for borgere** og for deres ressourceforbrug.

Erfaringerne fra særligt samtaleforsøgene, men også *forsøget om revurdering af ledighedsydelsesmodtagere* på et lovfastsat tidspunkt, læner sig op ad de undersøgelser, som KL, i forbindelse med corona-erfaringerne fra foråret 2020, har udarbejdet. At medarbejdere og borgere er mere tilfredse, når indsatsen gøres fleksibel og i større grad bliver individuelt tilpasset.

Samtaler skal også fremadrettet kunne afholdes telefonisk eller digitalt

Såvel frikommunernes forsøg, som erfaringerne fra beskæftigelsesindsatsen under corona-perioden, har vist, at **de digitale samtaler bør være kommet for at blive**. De bidrager med meget mere fleksibilitet for den enkelte borger og **tager højde for de livssituationer**, der taler for, at samtalen med jobcentret bør foregå telefonisk eller digitalt.

Desuden viser evalueringerne, at færre regler omkring afholdelse af samtalerne i jobcentret bidrager til en **langt bedre ressourcefordeling hos de kommunale medarbejdere**.

Harmoniser lovgivningen endnu mere

Desuden vil der fra frikommunenetværket lyde en opfordring til, at **man endnu engang kigger beskæftigelseslovgivningen igennem og vurderer, om alle de mange proceskrav**, som kan opleves forskellig fra målgruppe til målgruppe, **giver mening**.

Ryd op i de mange regelsæt, der er overlappende og skaber forvirring for borger

Med den forenkede Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats blev der lusket ud i nogle af de mange regler, der gennem årene er kommet til som knopskydning på knopskydning. Frikommunenetværket vurderer, at der er **grundlag for yderligere regelforenklinger, også på tværs af lovgivninger**. Et eksempel herpå er fra forsøget med *revurdering af ledighedsydelsesmodtagere*, som vidner om, at borger skal deltage i en række møder, der er overlappende, hedder noget forskelligt, og ligger på forskellige ukoordinerede tidspunkter i forløbet samt udspringer af forskellige lovgivninger. Det giver ikke mening hverken for borgere eller medarbejdere.

Færre proceskrav – i rehabiliteringsteams og med lægeattester

Reglerne om rehabiliteringsteams fra 2013 tilføjede uforholdsmæssigt mange proceskrav og regler til et i forvejen detailstyret beskæftigelsesområde. Desuden lagde det pres på de praktiserende læger i Nordjylland, som i forvejen led af lægemangel. Forsøgene på området viser, at der kan gives mere meningsgivende forløb for borgere, uden at gå på kompromis med resultaterne.

Med afsæt i disse forsøg anbefaler frikommunenetværket:

Smidigere regler og færre proceskrav til lægeattester og rehabiliteringsteams går ikke ud over resultaterne

Evalueringerne har vist, at ikke alle sager nødvendigvis skal forelægges for rehabiliteringsteamet for at skabe gode resultater, og at muligheden for fleksibilitet i sagsforløbet har vist at give plads til mere fagligt skøn til glæde for borgerne. Således viser eksempelvis *forsøget med rehabiliteringsteams*, og *herunder jobafklarings-forsøg og lægeattest-forsøg*, at der i forsøgsperioden er opnået en **kortere varighed** i jobafklaringsforløbene, og at forsøget samlet set har **bevaret beskæftigelseseffekten**. Dette skal sammenholdes med, at kommuner og borgere har opnået en række **procesmæssige forenklinger og besparelser til mødeaktivitet**. Frikommunerne har gennem færre proceskrav og indsats vist, at de kan fastholde graden af beskæftigelse.

Fjern de krav, der fører til over-sagsbehandling og "one-size-fits-all" og lad kommunerne give en værdig og individuelt tilpasset sagsbehandling til alle

Reglerne i forbindelse med rehabiliteringsteams og lægeattester bør gøres smidigere og mere fleksible til gavn for borgere og af hensyn til den bedste ressourceudnyttelse i kommunerne. **Det er ikke værdigt, at alle borgere** skal behandles ens, når deres sager er ens. Derimod **skaber det mening, at den kommunale sagsbehandler ser den enkelte**, træffer afgørelser, der passer til den enkeltes

sag, og at de mange proceskrav, der er indviklede og svære at forklare borgerne, og som fordyrer og forlænger visse sager, en gang for alle fjernes. Det viser evaluering af forløbene med rehabiliteringsteams og lægeattester.

Lad beslutningen om at indhente lægeattester bero på et kommunalt skøn

Kravet om at indhente den obligatoriske lægeattest (LÆ 285) i forbindelse med sygedagpengesager er allerede blevet ophævet med ny lov pr. 1. januar 2020. Med afsæt i evalueringerne af de frikommuneforsøg, hvor der har kunnet undlades at indhente lægeattester, bør der nu tages næste skridt. **Fjern alle regler om obligatoriske lægeattester og lad faglige skøn** danne grundlag for indhentelse af lægeattester. Således bør de færre proceskrav omkring lægeattester, som er indført på sygedagpengeområdet, også gælde i sager om eksempelvis revalidering, sager der udredes i forhold til jobafklaringsforløb, førtidspension, ressourceforløb mv.

Lad kommunerne spare penge på at undlade de obligatoriske lægeattester

Ikke alene har det vist sig, at sagsgange bliver smidigere, og sager ikke forlænges unødigt, mens der ventes på en obligatorisk lægeattest. Det har også vist sig, at kommunerne i de fire forsøg med lægeattester **har brugt 12,2 mio. kr. mindre på de obligatoriske attester**. Penge, der har kunnet anvendes på at **rekvirere mere relevant lægelig dokumentation**, eller som har muliggjort andre indsats for borgere.

Færre proceskrav – i den virksomhedsrettede indsats

Hvis vi skal lykkes med at skabe plads på arbejdsmarkedet til nogle af de mest udsatte borgere længst væk fra arbejdsmarkedet og i det hele taget understøtte virksomhederne, så bør der også regelforenkles i reglerne for de virksomhedsrettede indsatser.

Med afsæt i disse forsøg anbefaler frikommunenetværket:

Forholdstalskravene bør følge med tiden

De seneste år er der skabt større og større viden om, at en virksomhedsrettet indsats er medvirkende til at skabe progression, udvikling og måske ordinære timer for selv borgere med vanskelige vilkår, psykisk sårbarhed, langvarig offentlig forsørgelse mv. For at kunne lykkes med at skabe rette match mellem udsatte borgere langt fra arbejdsmarkedet og de virksomheder, der rent faktisk har lyst til at bidrage og tage et socialt ansvar, er der **behov for, at lovgivningen understøtter – og ikke spænder ben for – dette.**

Ønsket er, at virksomhederne i højere grad skal kunne arbejde med borgere, der reelt ikke udgør en arbejdskraft, og hvor virksomheden formentlig i en relativ lang periode vil investere mere i tid og støtte, end de får igen i reelt udført arbejde. Derfor er tiden inde til at se på reglerne om forholdstal. Dette understøttes af *forsøget med forholdstal*.

Giv jobrotationsordningen et boost

En velkvalificeret arbejdsstyrke er nu og på sigt altafgørende for virksomhederne. I takt med en faldende arbejdsstyrke er der derfor løbende behov for at se redskaber til opkvalificering og efteruddannelse af beskæftigede efter i sømmene. Kommunernes afsæt for at deltage i *Forsøget med jobrotation* var bl.a. en oplevelse af, at grænsen på 26 ugers ledighed for en jobrotationsvikar kunne være medvirkende til, at virksomheder undlod at sætte efteruddannelse af deres beskæftigede medarbejdere i gang – fordi de simpelthen ikke kunne få den rette jobrotationsvikar.

Forsøget med jobrotation har vendt jobrotationsordningen "rundt" og har taget afsæt i en anden præmis; at virksomhederne har behov for en vikar, mens deres egne medarbejdere er på efteruddannelse. I det lys vil én ledig – uanset ledighedslængde – være én ledig mindre i ledighedskøen, ligesom virksomheder vil opleve en god virksomhedsservice og få løst deres udfordring. Derfor: Fjern reglerne om ledighedslængde og lad jobcentrene understøtte virksomhederne bedst muligt.

Nye indsatser i beskæftigelseslovgivningen – hjælp til psykologbehandling og iværksætteri

Der er i frikommuneforsøget gjort forsøg med helt nye "redskaber i værktøjskassen" som et supplement til de allerede eksisterende i beskæftigelseslovgivningen. Dette for at afprøve, om der, ved at gå helt nye veje, kunne opnås resultater, der ellers ikke vurderedes at kunne være tilvejebragt.

Med afsæt i disse forsøg anbefaler frikommunenetværket:

Lad beskæftigelseslovgivningen understøtte iværksætteri

Forsøgene med iværksætteri for dimittender og mikrolån har vist, at ved at **understøtte ledige til at udleve deres iværksætter-idé**, så bidrager det ikke blot til selvforsørgelse for den enkelte, men i visse tilfælde også til jobskabelse. Der er i Danmark brug for en vedvarende tilgang af iværksættere. Forsøgene har vist, at målgruppen af ledige med bæredygtige ideer måske ikke er den største. Ikke desto mindre er **der behov for, at også beskæftigelseslovgivningen kan understøtte de få, der har ideer, og lovgivningen bør bidrage til den samlede tilgang af iværksættere.**

Psykologbehandling i jobcentret bør permanentgøres

Forsøget med psykologbehandling bør permanentgøres, så kommunerne har mulighed for at integrere behandling og beskæftigelsesindsatsen for sårbare borgere. Det **skaber sammenhæng** for den enkelte og er **i tråd med intentionerne om en helhedsorienteret indsats i kommunerne**. Desuden bør erfaringerne udbredes, så det bliver **alle udsatte borgere**, der kan tilbydes psykologbehandling.

Ny viden er opstået – brug den fremadrettet

Forsøgene har på hver sin måde bidraget med **ny viden og resultater** – også viden, som ikke var en del af de oprindelige frikommune-ansøgninger, men som kommunerne anbefaler, der kigges nærmere ind i.

Således har der i *forsøget med psykologbehandling* vist sig behov for at kunne **fortsætte behandlingen, selvom borgere overgik til anden ydelse eller beskæftigelse**, som positiv følge af forsøget. Dette for at **kunne fastholde den positive progression**, som indsatsen havde bidraget med. Dette har været medvirkende til lavt tilbagefald fra gruppen. På samme vis har der vist sig behov for flere samtaler end det antal samtaler, som forsøget lagde op til. Endelig vurderes forsøget udvidet til flere målgrupper.

På samme vis *har forsøget med iværksætteri for dimittender* bidraget med viden om, at det er positivt med fritagelse for rådighed, mens borger deltager i et iværksætterforløb, og at **friholdelsesperioden med fordel bør fortsætte nogle måneder efterfølgende**, så konsolidering af virksomheden kommer helt på plads. Den sidste del var ikke med i forsøget, men dette vurderes relevant i en fremadrettet permanentgørelse af forsøget.

Endelig anbefales det for *forsøget med mikrolån*, at det **kun er borgere, hvor forretningsplaner samt personlige- og faglige kompetencer vurderes at bidrage til rentable virksomheder**, der kan blive omfattet af reglerne fremadrettet.

Borger bliver mødt på deres behov og drømme – det er værdigt og giver mening

Ens for de tre forsøg gælder det, at **borgers behov og/eller drømme er med til at sætte retning for indsatsen**. Dette gør sig gældende, hvad enten det er borgers iværksætterdrøm om at åbne en fotovirksomhed, eller det er borgers behov for psykologbehandlende samtaler for at blive fastholdt efter en sygemelding. Forsøgene viser desuden vigtigheden af at jobcentret har mulighed for at give den indsats, der netop giver mening for borgere. **Yderligere står det tydeligt frem, at jobcentrets tro på borger og mulighed for at støtte borger i den ønskede retning er meningsgivende og motiverende for borger.**

De 17 aktive forsøg

- Formkrav ved lovpligtige samtaler - henholdsvis forsikrede ledige og øvrige målgrupper
- Ledighedsydelse – fritagelse for revurdering i 12. måned inden for 18 måneder
- Fritagelse for at opdatere indsatsplanens tilbud hver 6. måned
- Fleksible rammer for uddannelse
- Lempede mentorregler
- Flexibelt kontaktføreløb for integrationsborgere
- Færre opfølgninger ifm. førtidspensionister i job med løntilskud
- Rehabiliteringsteams – JAF-sager og LÆ265
- Forenkling af bevillingsgrundlaget for revalidering
- Differentiering i valg af lægeattester på sygedagpengeområdet
- Forlængelse af ressourceforløbssager
- Flexibilitet ift. forholdskravene
- Flexible rammer for løntilskud og jobrotation
- Lempede forholdstalskrav ift. ledighedsydelsesmodtagere i virksomhedspraktik
- Forsøg med mikrolån
- Forsøg med iværksætteri for dimittender
- Forsøg med psykologbehandling

For mere viden

Læs mere i:

- Evalueringsrapport
"En mere fleksibel beskæftigelsesindsats, herunder også nytænkning af integrationsområdet"
- De enkelte evalueringer i "Bilagsmappe 1 "

Kontakt:

Frikommunekoordinator Netta Ben-Yedidia
E-mail: nby-jobcenter@aalborg.dk